

EL TEU PAÍS COM MAI NO L'HAS VIST

Catalunya

Descobrir

Corberes

NATURA I HISTÒRIA AL MASSÍS
DE LA FRONTERA NORD-CATALANA

Castell
de Païllorenc

4,95€
NÚMERO 134

00198

9 771138 280947

WWW.DESCOBRIR.CAT

PÀG. 44

LA CUINA DE L'ARAN
L'ALTA MUNTANYA
FETA GASTRONOMIA

PÀG. 102

TERRA DE MARCA
EL ROMÀNIC DEL
BAIX LLOBREGAT

PÀG. 19

ESTIU A VINARÒS
UNA ESCAPADA DE
REGUST MARINER

SERRA DE TRAMUNTANA | RUTES PEL SOLSONÈS, LA RIBAGORÇA I L'EMPORDÀ

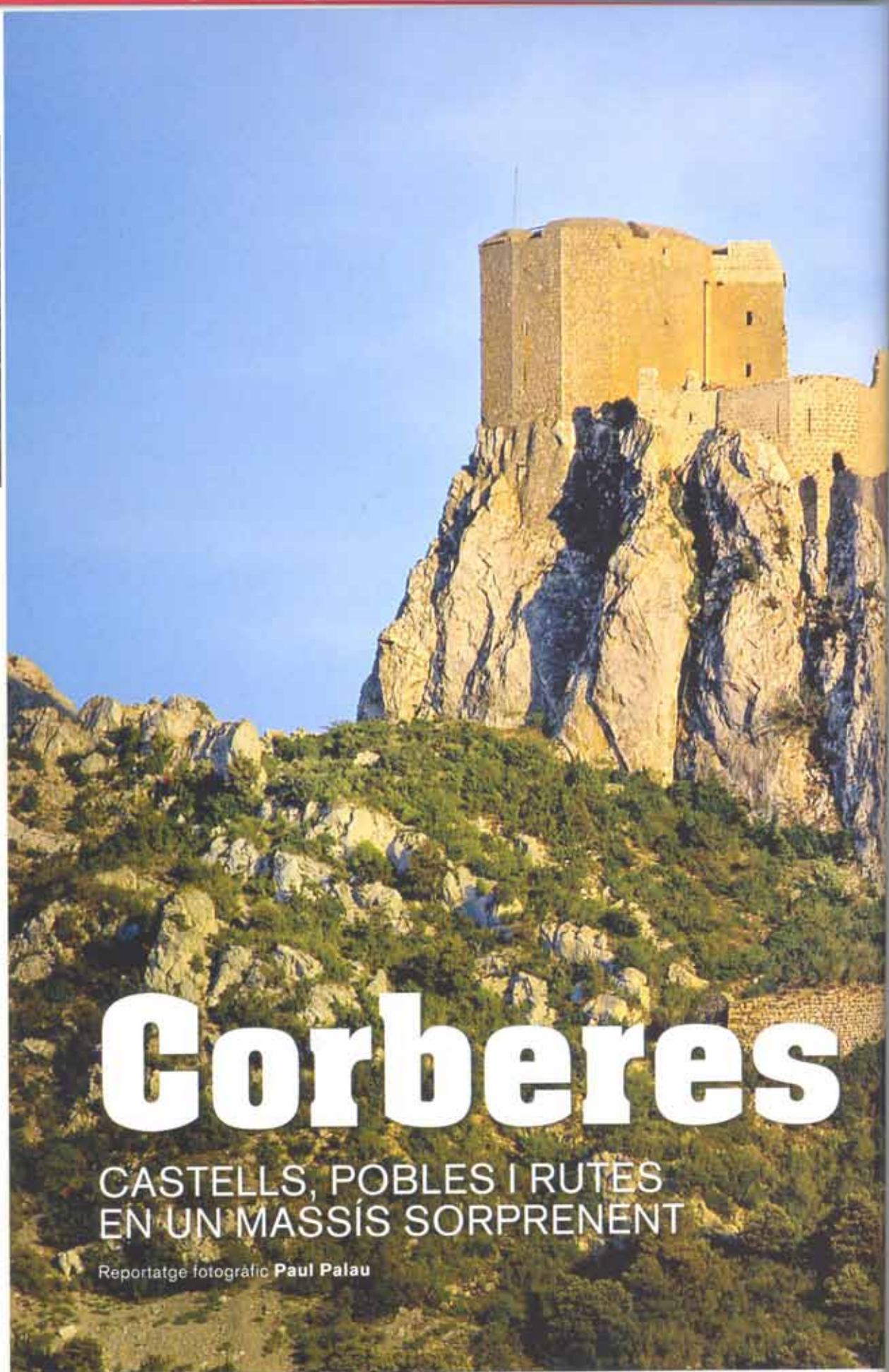
GUANYA

UN CAP DE SETMANA

A L'AUBERGE
CÔTÉ JARDIN

PÀG. 101

CONSULTEU EL WEB DESCOBRIR.CAT

Corberes

CASTELLS, POBLES I RUTES
EN UN MASSÍS SORPRENENT

Reportatge fotogràfic **Paul Palau**

On són els trobadors?

En una terra de frontera com les Corberes, els trobadors eren un vincle imprescindible entre catalans i occitans. Això passava abans que la croada contra els càtars posés fi a aquesta convivència poètica. Tanmateix, en aquest massís perduren uns topònims que ens agermanen.

Text **Bernat Rieu** Cartografia **Blauset**

Encara avui, quan un habitant d'Estagell, al Rosselló, parla dels veïns de la Tor de França, al Fenolledès, els tracta de *gavatxos* —i ell es considera un autèntic català. Fa constar que la llengua és diferent, perquè els altres parlen occità. En aquesta vall de l'Aglí, al sud de les Corberes, existeix sempre una frontera invisible per a la gent que no coneix la història, si bé noms com *Bèlestar* de la Frontièra o l'ortografia de *Caramanh*, *Casanhias* o *Fenolhet* recordin aquesta llengua germana que conreaven els trobadors catalans. En aquest temps, els territoris de la Fenolleda i del Perapertusès eren senyorejats pels comtes de Besalú o de Barcelona, fins al moment en què la croada contra els càtars, coneguda amb el nom de *croada dels albigesos* i que va començar el juliol del 1209, va posar fi a aquesta convivència.

L'host dels croats era encapçalada per un senyor francès, Simó de Montfort, i pel legat del papa Arnau Amalric, abat de Cîteaux, un català que fou monjo de Poblet i abat de Gran Selva abans de dirigir la gran abadia de Borgonya, cap de l'orde del Cister.

La mort a la batalla de Muret (12 de setembre del 1213) del rei d'Aragó Pere el Catòlic, que havia anat a ajudar els seus vassalls d'Occitània, va permetre als francesos d'apoderar-se de tot el Llenguadoc, de liquidar els càtars sobre fogueres i de trencar els lligams molt estrets que unien, a través de la poesia dels trobadors, catalans i occitans.

De pedres calcàries, les Corberes tenen un aspecte molt particular, amb puntes de penyes d'un blanc molt pur. La majoria de l'aigua circula per sota d'aquestes roques en unes xarxes subterrànies i emergeix en uns ulls impressionants: a Salses hi ha les surgències de la font Estramar. La vegetació és la garriga, formada per alzines, llentiscles, espígol i farigola, que embalsamen l'aire. Per sort, aquest massís ha quedat apartat dels grans eixos de circulació i de l'especulació urbanística, i presenta uns paisatges sorprendents. Per tot això es mereix una visita. ◀

Bernat Rieu. Ha treballat al diari *L'Indépendant* i a la revista *Terres Catalanes*. Ara es dedica a escriure llibres | **Paul Palau.** Autor de llibres de fotografia sobre les comarques de la Catalunya del Nord i el Canigó.

SUMARI DOSSIER

66 | PAS I FRONTERA

Ara poden semblar un territori llunyà, però abans no: catalans i occitans han conviscut en aquestes muntanyes des de sempre. Les Corberes són un quadrilàter de cinquanta quilòmetres que toquen a la mar, per una banda, i a la vall de l'Aude, per una altra. Benvinguts a un indret sorprenentment pròxim, esquitrat de poblets que valen molt la pena.

74 | CASTELLS PANORÀMICS

Querbús, Arcas, Aguilari i Perapertusa són els quatre castells que us hem triat perquè gaudiu d'unes vistes panoràmiques de les Corberes que us deixaran sense alè. Però no us quedeu només amb la superfície: escolteu també la veu de les pedres que els sostenen, imponents, en enclavaments estratègics. Aquestes veus us explicaran històries de tractats de pau, de càtars refugiats i de fortificacions abandonades a la seva sort. Avui, totes es poden visitar.

84 | PER TORNAR-HI

Les Corberes es poden menjar. La descoberta dels pobles i els castells no us ha de fer perdre la gana, ans al contrari: hi trobareu productes típics que us voldreu emportar a casa després de tastar-los. Aquí us parlem de quatre perles: els crocants de Sant Pau, la mel, el vi dolç i el vi sec. I us expliquem on anar-los a comprar.

92 | ENTRE PAISATGES FASCINANTS

No us ho penseu dues vegades: calceu-vos unes bones botes i poseu-vos a caminar. Us recomanem quatre itineraris a peu que us descobriran racons increïbles d'un massís que en si mateix ja és tota una descoberta.

100 | NO T'HO PERDIS

Us donem tota la informació de com arribar a les Corberes, a més de títols de llibres que us poden ajudar a preparar la sortida. En aquesta secció també trobareu recomanacions de restaurants, allotjaments i serveis turístics, com ara visites a abadies, itineraris i oficines de turisme.

GUANYA
UN CAP DE
SETMANA A
L'AUBERGE
CÔTÉ JARDIN

PÀG. 101

PEOPOSTES

Elis pobles que heu de visitar

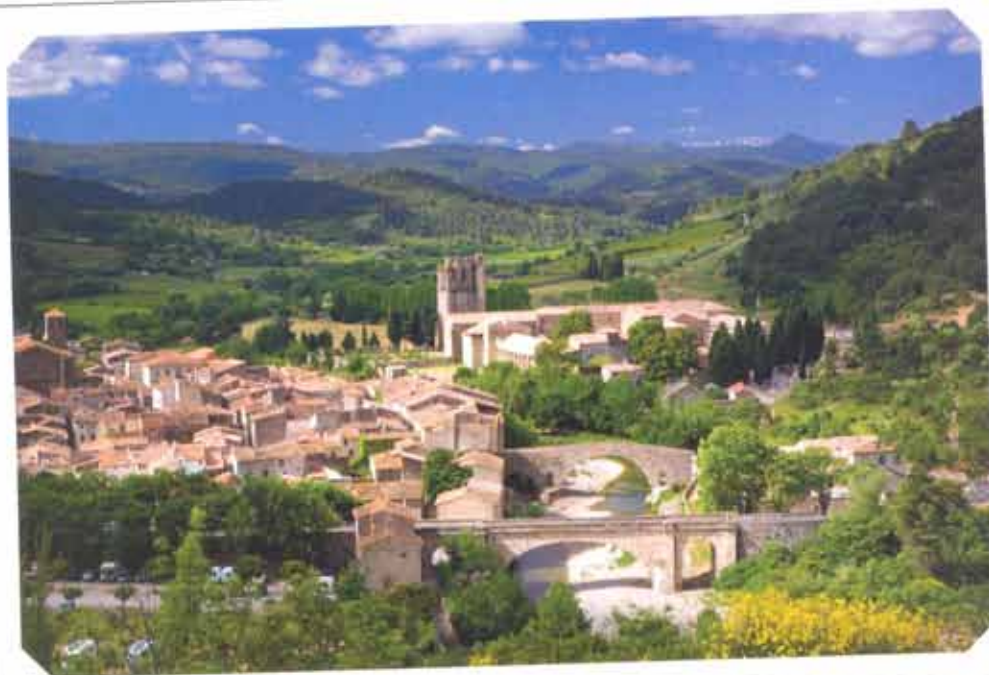
En aquest massís tan sorprenent hi ha racons preciosos de parada obligada. Acompanyeu-nos-hi, us portem als pobles amb més encant.

ÒPOL: LA CORBERA CATALANA

Com el seu nom insinua, Òpol és un promontori (*oppidum* en llatí) des del qual es pot albirar la plana rosellonesa i les valls de la Tet i el Tec, al mig de les quals emergeix el Canigó. És un dels punts més meridionals de la Corbera, ja en territori català, en els confins del massís fronterer amb Occitània. En el vast turó aplanat hi ha les ruïnes d'un dels vestigis més antics de la Catalunya septentrional: aquí hi havia la *Sordonia* ibèrica, l'*Oppidum* romana, la *Salvaterra* medieval; l'hereua n'és la fortalesa enderrocada des de les guerres del xvii. Un paisatge de rocs i garrics entre terra, cel i mar.

PERAPERTUSA: LA SERRA-CIUTADELLA

Entre calcari abrupte i timbes feréstegues, el castell de la pedra pertusa, foradada, és el més gran dels *cinc hills de Carcassona*, amb Querbús, Puèg-laurenc, Tèrme i Aguilar. Al començament, Perapertusa és la punta septentrional del comtat de Besalú, que passà per herència al Casal de Barcelona. La croada contra els càtars el fa esdevenir refugi d'heretges en terres catalanes i el subsegüent tractat de Corbeil (1258) el fa passar de frontera nord de Catalunya a sud de França. Dominant vinyes i alzinars, deambular —sempre amb precaució— entre la multitud de murs conservats, en fa la visita imprescindible per descobrir una història compartida.

LA GRASSA I ALARIC

A la vora de l'Orbiu, la Grassa se situa en les darreres valls septentrionals de les Corberes, a recer de la muntanya d'Aríc o Alaric, on el rei visigot instal·lat a Tolosa estaria enterrat des del segle v. Altres, com sempre, hi haurien localitzat el seu tresor... Entre garrigues i pinedes, la vinya encara rep sempiternes lletres de noblesa. Al costat del poble, que deixa descobrir muralles, carrerons frescos i mercat cobert, s'ubica l'abadia que Carlemany va enaltir, que va subsistir entre alts i baixos i que tenia possessions a Catalunya, fins als bullicis de la Revolució Francesa.

CORBERES PATRIMONI

Castells panoràmics

ENS ENFILEM A LES FORTIFICACIONS MÉS CORPRENEDORES DE LES CORBERES PER GAUDIR D'UNA VISTA EXCEPCIONAL

Querbús, Arcas, Aguilar i Perapertusa són els quatre castells que us hem triat perquè gaudiu d'unes vistes panoràmiques de les Corberes que us deixaran sense alè. Però no us quedeu només amb la superfície: escolteu també la veu de les pedres que els sostenen, imponents, en enclavaments estratègics.

Text **Antoni Dalmau**

Després del tractat de Corbeil, signat el 1258, Jaume I renunciava als territoris del Fenolledès i el Perapertusès, i el castell d'Aguilar, a Tuissan, es va convertir en un sentinella de Lluís IX de França per controlar la frontera amb la corona catalanoaragonesa.

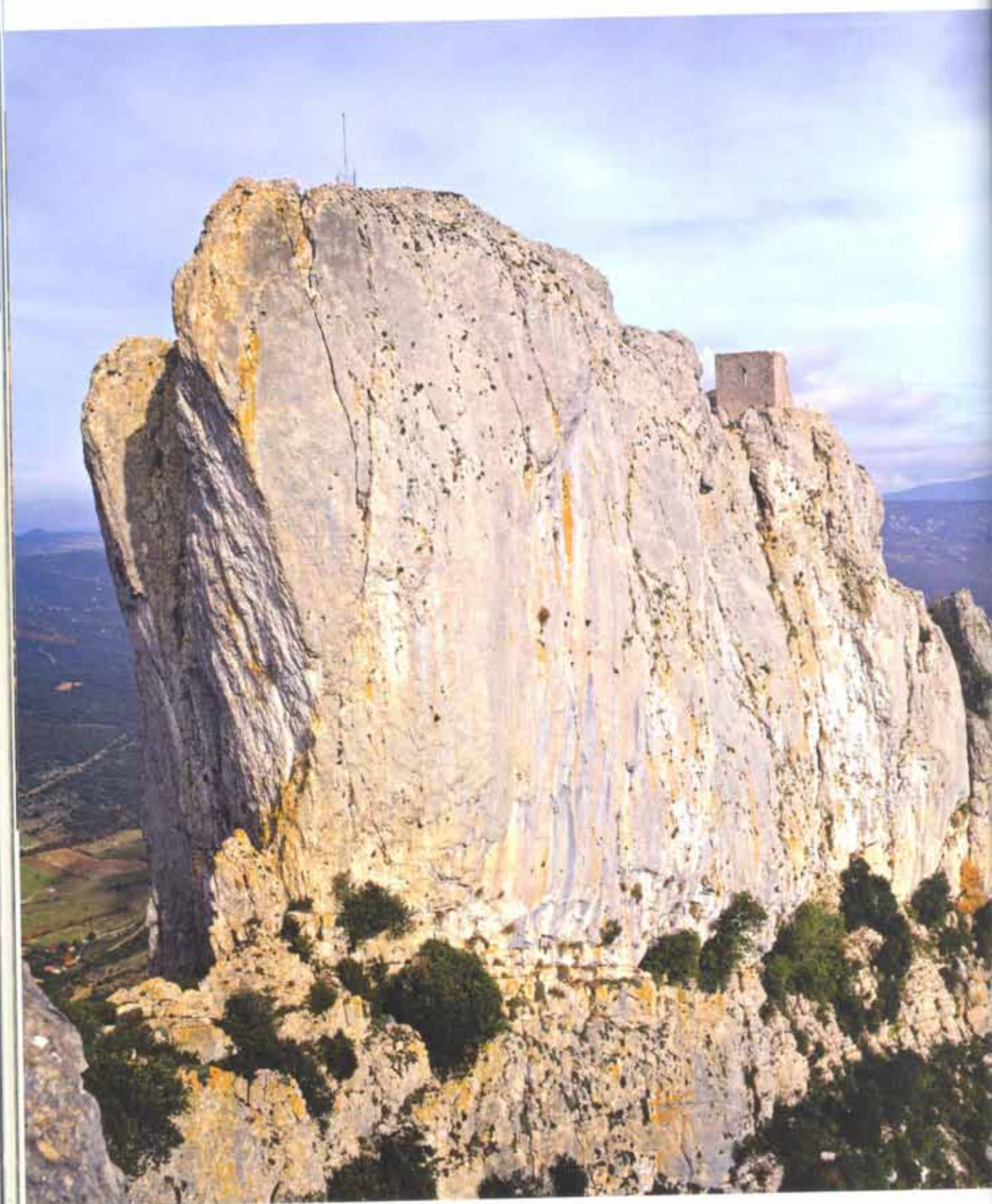
Certament, aquesta és una terra de castells medievals. No de pas castells càtars, com sol pensar moltíssima gent i com fan creure determinades ofertes turístiques. Alguns, la majoria, ni tan sols són d'aquella època, sinó que, quan van ser edificats, dels càtars ja només en quedava el record tràgic.

Així, doncs, quina funció tenien aquestes fortaleses? En cap cas la d'acollir les comunitats dels heretges, sinó tota una altra: protegir la

línia fronterera que separava el regne de França de la Corona d'Aragó, després que Jaume I el Conqueridor i Lluís IX de França haguessin signat el tractat de Corbeil (1258), en virtut del qual el rei francès renunciava als drets que pogués tenir sobre els antics comtats catalans i el monarca catalanoaragonès posava terme a l'expansió dels seus territoris per les terres occitanes. Era la missió, per exemple, dels anomenats *cinc fills de Carcassona*, uns castells tots certament imponents: Perapertusa, Querbús, Aguilar, Tèrme i Puèg-lau-

renç (Puillorenc). Però quatre segles després, quan es va signar un altre tractat, el dels Pirineus (1659), és a dir quan el comtat del Rosselló va passar a mans dels francesos, aquests sentinelles van quedar sense cap guarnició ni cap utilitat militar, a mercè del pas del temps i la intempèrie.

Ara visitem les restes d'aquelles antigues fortificacions, que presenten un grau de conservació desigual. A vegades, és cert, se'ns mostren un xic desolades; sempre, però, ens impressionen pel batec de la història que atresoren.

PERAPERTUSA

Una ciutadella sobre una cresta de pedra

No us el perdeu. És un castell molt gran i impressionant, d'uns 9.000 m² d'extensió. Es troba encimbellat en una cresta imponent de la muntanya que s'allarga uns 400 m i que es troba a 796 m d'altitud. D'allí estant, sobre unes parets verticals que arriben als 80 m, la vista s'estén des del puèg de Burgarag fins al mar Mediterrani. Cridat a ser un defensor de la frontera, va ser convertit a mitjan segle XIII en una autèntica ciutadella reial. Després de superar una esplanada central, s'enfila a través d'una escala d'un centenar de graons tallada a la roca fins al punt més alt, l'anomenat *castell de Sant Jordi*, on trobem la torre mestra i les restes de la capella. ◀

Perapertusa. ✉ Tres quilòmetres enllà del poble de Dulhac, cal emprendre caminant una pujada de mitja hora per un sender que primer planeja però que després s'enfila de sobte ☎ (0033) 482 53 24 07 (Oficina de Turisme de Dulhac) / (0033) 671 58 63 36 🌐 chateau-peyrepertuse.com | 🕒 Gener (tancat després de les vacances escolars): de 10 a 16.30 h; febrer: de 10 a 17 h; abril: de 9.30 a 19 h; maig, juny i setembre: de 9 a 19 h; juliol i agost: de 9 a 20 h; març i octubre: de 10 a 18 h; novembre i desembre: de 10 a 16.30 h 💰 De l'1 de setembre al 30 de juny: adults, 6,50€; infants (6 a 15 anys), 3,50€; grups de 20 persones, 4,50€. De l'1 de juliol al 31 d'agost: adults, 9€; infants, 3,50€; grup, 4,50€ 📌 Fan visites guiades per a grups de 20 persones, amb reserva prèvia, per un preu de 55€.

